

Стоматолошки факултет — Скопје
Клиника за детска и превентивна стоматологија

ЕЛЕКТРОДИЈАГНОСТИКА НА НАДОГРАДЕНИТЕ ЗАБИ*

Нечева Љубинка, Бона Бајрактарова

Композитните материјали имаат голема примена во клиничката практика. Иако во почетокот покажаа извесни недостатоци и по нивното отклонување во детската стоматологија се употребуваат како времено — трајни надополнувања по претходно спроведена биолошка постапка. Контролата на виталноста на забите вршена со два различни апарати, покажува разлика од 1.5 mA, кое наметнува при вакви испитувања однапред да се утврдат вредностите и разликата во mA.

Со појавата на композитните материјали се мислеше дека скоро сите проблеми се решени и дека тие се адекватна замена на силикатните полнења, компензирајќи ги нивните недостатоци. Но набрзо се појавија резултати од клиничката примена на композитите и спротивни мислења во однос на штетното дејство врз пулпата. На композитите не им е оспорувана позитивната оценка во однос на силикатите, но не со таков ентузијазам со каков во почетокот се работело. Се сменуваше палета на композитните материјали од различни фирми со суперлативи во проспектот, а некои од нив се задржале неколку години во устата на пациентот без реперкусија на забната пулпа, додека одреден број (особено кај помладите пациенти и композитни полнења на млечни азби) го покажале своето штетно дејство на забната пулпа со создавање на пародонтални апсеси.

Квалитетно дополнување донесе нагрзувањето на забот со киселина пред апликацијата на композитниот материјал, што придонесе тие да станат избран материјал во стоматолошката практика, особено во детската стоматологија, кај времено-трајните реставрации на фрактурираните заби.

На нашата клиника композитните материјали се применуваат кај фрактурираните заби за надоградба, кај хипопластичните заби и заби на кои им е потребна естетска корекција. (Нечева и сораб. 1976). Според Белоица (1977) овие материјали имаат

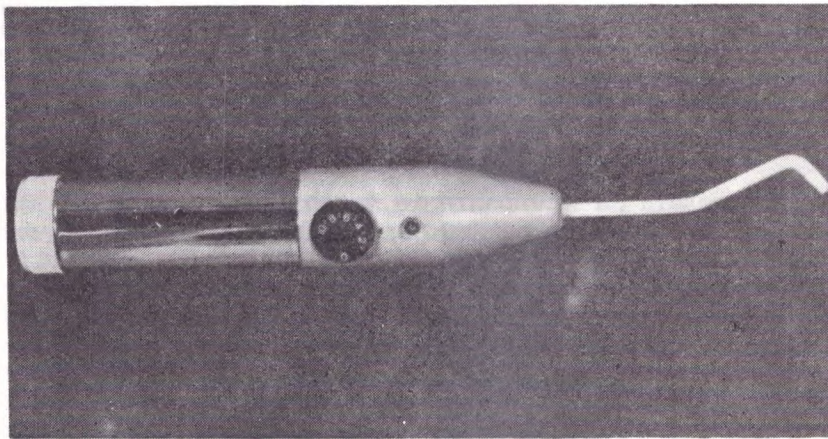
* Реферат поднесе на XIV Стоматолошка недела на СР Србија, :Нови Сад 1979 година.

голема предност кај реставрации на забната супстанца со занемарливо мал број некрози. Старчевиќ и сораб. (1976) укажуваат на тоа дека на забите каде е употребен композитен материјал со нагризување, остануваат витални и по шест недели. Бајрактарова и Нечева (1978) установиле дека електроосетливоста на забите надоградени со композитни материјали е еднаква на електроосетливоста на истоимените интактни контролни заби.

Цел на трудот е, со следење на виталитетот на забите надоградени со композити, пред и по изработката на реставрациите, да се види електроосетливоста на забите, испитана со два различни апарати.

Материјал и метод

Електродијагностиката како клинички метод, употребен е кај надоградени фрактурирани заби со композитни материјали, и тоа: кај 32 заба со апаратот „ВИТАЛИОН“ и кај 33 заба со апаратот „ДЕНТОТЕСТ“ (Сл. 1). Испитуваните фрактурирани за-

би претходно беа третирали со методот на индиректно прекривање. Испитувањето е вршено непосредно пред реставрацијата и во наредните контроли. Последните испитувања се прикажани на Тбл. I и II.

Резултати

Табела I: Вид на испитуваните заби

	Вита- лион	Денто- тест	Вита- лион	Денто- тест	Вита- лион	Денто- тест
Максила	27	29	—	—	1	1
Заби	1		2		3	
Мандибула	2	2	2	2	—	—

Табела II: Електроосетливост на испитуваните заби

Максила	Дентотест	—	—	—	15	8	4	—	1	—	1
	Виталион	14	8	4	—	—	1	—	—	—	1
		0,5	1 1,5	2 2,5	3 3,5	4 4,5	0				
Мандибула	Виталион	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—
	Дентотест	—	—	—	—	—	2	3	—	—	—

Дискусија

Бидејќи во клиничката практика постојат разни видови на апарати за испитување на виталитетот и нивната практична примена во однос на електроосетливоста на забите е присутна во документацијата на пациентот, секое испитување и различна реакција кај поедини апарати може во даден момент да предизвика забуна во одредувањето на дијагнозата на заболениот заб. Бидејќи пулпата покажува висока осветленост на електрични дразби, а степенот на губењето на виталитетот на пулпата е право пропорционален на снижувањето на електроосетливоста на композитните реставрации во еден од низата можности за компарација на електроосетливоста.

Проспектите од композитните материјали кажуваат дека, доколку при клиничката употреба терапевтот се придржува кон упатствата на производителот, не може да дојде до нивните негативни својства на забната пулпа. Ова го потврдиле и некои автори. На клиниката за детска и превентивна стоматологија, надоградби со композитни материјали се врши на трајни заби кај деца. Сметаме дека биолошкото средство кое е аплицирано по траумата треба да остане нешто подолго отколку ако тоа се употреби кај длабок кариес. Кај хипопластичните заби полесно е да се добие естетска корекција, без претходен биолошки третман. земајќи го во обзир создадениот секундарен дентин за време на долготрајна експонираност на забот и употребата на средство за импрегнација.

Нашите анализи покажаа дека вршените испитувања на исти заби (со соодветна контрола) а со различни апарати, покажуваат знатни разлики во електроосетливоста на забите. Со компарација на апаратите за виталитет „ВИТАЛИОН“ и „ДЕНТОТЕСТ“, а применети на исти заби, добиена е разлика од 1,5 mA што претставува значајна цифра, ако не се знае точната вредност, заправо разлика во mA на двата апарата. Во клиничката практика, при дијагностика на пулпините заболувања оваа разлика уште како може да го доведе терапевтот во заблуда во поглед на диференцијалната дијагноза.

Заклучок

1. Електроосетливоста на забите надоградени со композитни материјали, а испитувани со различни апарати („Виталион“ и „Дентотест“) покажа разлика од 1.5 mA.

2. При употреба на повеќе видови вакви апарати во клиничката практика се налага одредување на нивната разлика.

3. Превентивните мерки преземени за заштита на забната пулпа и адекватната употреба на композитните материјали, овозможува естетска корекција на забите и позитивен одговор на забната пулпа.

ELECTRODIAGNOSTICS OF RESTORED TEETH

Summary

The authors describe composite teeth restorations. Composite resins were used for II Class fractured teeth restorations and for restoration of enamel hypoplasia.

The authors investigated electrosensitivity of the restored teeth by means of the aparati Vitalion and Dentotest. They found out that the difference in measurements obtained by the two apparati ranges 1,5 mA, and suggest that when more apparati are used, to assess their sensitivity in advance.

Л и т е р а т у р а

1. Бајрактарова, Б., Нечева, Љ.: Осетливост на пулпата при композитни реставрации, Макед. стом. преглед, 1—2, 23, 1978.

2. Белоица, Д.: Наша искуства у примени композита у дечјој и превентивној стоматологији, СГС, ванр. бр. 61. 1977.

3. Нечева, Љ. и сораб.: Примена композитних материјала у дечјој стоматологији, Зборник радова о композитним материјалима и техници јеткања, вол. V, 68, 1976.

4. Старчевић, М. и сорад.: Зборник радова о композитима и композитним материјалима и техници јеткања, вол. V, 1976.